
Do:
Minister Zdrowia
Jolanta Sobierańska Grenda

Prezes NRPiP
Mariola Łodzińska

Wniosek o pilne podjęcie prac legislacyjnych nad uregulowaniem zaawansowanej praktyki pielęgniarskiej (APN)

Szanowna Pani Minister
Szanowna Pani Prezes,

Działając na podstawie udzielonego mi pełnomocnictwa oraz uchwały Zarządu Fundacji EBEN-HEZER z dnia 28 listopada 2025 r., ustanawiających mnie pełnomocnikiem Fundacji oraz kierującym Ogólnopolską Inicjatywą Zaawansowanej Praktyki Pielęgniarskiej (OIZPP), oraz mając na uwadze **bezpieczeństwo pacjentów, personelu medycznego i stabilność systemu** ochrony zdrowia, zwracamy się z **wnioskiem o podjęcie pilnych prac legislacyjnych** zmierzających do ustawowego **uregulowania zaawansowanej praktyki pielęgniarskiej** (Advanced Practice Nurse - APN) w Polsce.

1. Stan obecny i problem systemowy

Obowiązujące przepisy prawa jednoznacznie lokują obowiązek informowania pacjenta oraz uzyskania świadomej zgody na świadczenia zdrowotne po stronie lekarza. Jednocześnie, w praktyce klinicznej - zwłaszcza w psychiatrii, opiece długoterminowej, leczeniu chorób przewlekłych oraz procedurach wysokiego ryzyka - pielęgniarki, w tym pielęgniarki z tytułem magistra i specjalizacjami, **są faktycznie angażowane w procesy informacyjne bez jasnej podstawy prawnej i bez ochrony systemowej.**

Powoduje to:

- ryzyko naruszania praw pacjenta poprzez niejednoznaczny proces zgody,
- narażenie pielęgniarek na zarzuty przekroczenia kompetencji,
- brak spójności z międzynarodowymi standardami organizacji opieki zdrowotnej.

2. Niezgodność z modelami międzynarodowymi

W wielu krajach OECD (m.in. Wielka Brytania, Kanada, Australia, Holandia, USA) funkcjonują ustawowe lub regulacyjne mechanizmy zaawansowanej praktyki pielęgniarskiej, obejmujące:

- formalną ścieżkę edukacyjną (studia magisterskie + szkolenie kliniczne),
- rejestrację lub endorsement APN,
- jasno określony zakres kompetencji diagnostycznych, terapeutycznych oraz w określonym zakresie preskrypcyjnych,
- przypisaną odpowiedzialność zawodową i audytowalność działań.

Rozwiązania te są rekomendowane m.in. przez International Council of Nurses (ICN) i stanowią odpowiedź na deficyty kadrowe oraz rosnące potrzeby zdrowotne populacji.

3. Konsekwencje braku regulacji w Polsce

Brak formalnego statusu APN w Polsce skutkuje:

- utrzymaniem **pielęgniarek w roli pomocniczej i techniczno-administracyjnej**, niezależnie od ich realnych kompetencji,
- chaotycznym „delegowaniem” **odpowiedzialności** przez lekarzy bez podstawy prawnej,
- zwiększonym **ryzykiem sporów prawnych** i odpowiedzialności zawodowej,
- **niewykorzystaniem potencjału** wysoko wykwalifikowanej kadry pielęgniarskiej.

4. Wniosek i propozycja rozwiązania

Wnosimy o:

1. rozpoczęcie prac nad wprowadzeniem do polskiego porządku prawnego statusu Advanced Practice Nurse (APN) **odrębną ustawą**, inną niż ustawa o zawodzie pielęgniarki i położnej
2. utworzenie formalnego rejestru APN oraz ochrony tytułu, w ramach **niezależnej agencji przy Ministerstwie Zdrowia lub w ramach odrębnej izby APN**
3. określenie zakresu kompetencji APN, w tym prawa do prowadzenia procesu informacyjnego i uzyskiwania zgody pacjenta w granicach posiadanych uprawnień,
4. wdrożenie pilotaży APN w wybranych obszarach klinicznych, w tym psychiatrii.

W załączeniu przekazujemy **projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie zaawansowanej praktyki pielęgniarskiej (APN)**, stanowiący punkt wyjścia do dalszych prac legislacyjnych i konsultacji środowiskowych.

5. Gotowość do współpracy

Deklarujemy gotowość do udziału w pracach zespołów eksperckich, konsultacjach publicznych oraz pilotażach wdrożeniowych. Jesteśmy przekonani, że uporządkowanie statusu APN w Polsce stanowi nie tylko interes środowiska pielęgniarskiego, lecz przede wszystkim element poprawy bezpieczeństwa pacjentów i efektywności systemu ochrony zdrowia.

Z wyrazami szacunku

Dariusz Popiński

Pełnomocnik Fundacji EBEN-HEZER

Kierujący OIZPP

Załącznik nr 1: (poniżej)

Projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych zasad wykonywania zaawansowanej praktyki pielęgniarskiej (APN) oraz projekt ustawy o APN

PROJEKT - Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych zasad zasad wykonywania zakresu działań przez Advanced Practice Nurse (APN)

§1. Zakres rozporządzenia

Niniejsze rozporządzenie określa warunki i sposób wykonywania przez pielęgniarkę posiadającą status Advanced Practice Nurse (APN) czynności diagnostycznych, terapeutycznych i uprawnień do przepisywania leków w określonym zakresie.

§2. Definicje

1. APN - pielęgniarka, która uzyskała status APN zgodnie z ustawą lub rozporządzeniem oraz wpisana do krajowego rejestru APN.
2. Rejestr APN - publiczny rejestr prowadzony przez niezależną agencję przy Ministerstwie Zdrowia/odrębną izbę APN/centralny rejestr (do wyboru legislacyjnego), potwierdzający uprawnienia APN.

§3. Warunki uzyskania statusu APN

1. Wyższe wykształcenie magisterskie (studia II stopnia) w kierunku pielęgniarstwo lub równoważne.
2. Specjalistyczny program podyplomowy APN (min. 500–900 godz. kształcenia teoretycznego + 1–2 lata nadzorowanej praktyki klinicznej), akredytowany przez ministerstwo / właściwy organ.
3. Pozytywny wynik egzaminu praktycznego i merytorycznego (panel ekspertów).
4. Wpis do rejestru APN i złożenie oświadczenia o odpowiedzialności zawodowej oraz ubezpieczenia OC.

§4. Zakres kompetencji APN (ogólne zasady)

1. APN może, w granicach wpisu i zakresu praktyki:
 - a) samodzielnie diagnozować stany w określonym zakresie klinicznym;
 - b) inicjować i prowadzić terapię w granicach ustalonych procedur i algorytmów;
 - c) przepisywać leki z listy uprawnień (lista A - pełne uprawnienia; lista B - przepisywanie w porozumieniu z lekarzem).
2. Zakres szczegółowy musi być wpisany w rejestrze APN i uregulowany w załączniku do rozporządzenia.

§5. Informowanie pacjenta i uzyskiwanie zgody

1. APN, w zakresie swoich uprawnień, jest uprawniona do przeprowadzenia procesu informacyjnego i uzyskania świadomej zgody w odniesieniu do czynności i procedur, które mieszczą się w jej rejestrze i kompetencjach.
2. W przypadkach wykraczających poza wpisany zakres - obowiązek informacyjny i zgoda pozostaje po stronie lekarza.

§6. Nadzór, odpowiedzialność i audyt

1. APN podlega rejestracji i systemowi nadzoru zawodowego (regularne sprawozdania, doskonalenie zawodowe, audyt).

2. Naruszenie zakresu uprawnień pociąga za sobą odpowiedzialność zawodową i dyscyplinarną zgodnie z ustawą o APN lub zawodach pielęgniarki i położnej.

§7. Przepisy przejściowe

1. Okres 24 miesięcy od wejścia w życie rozporządzenia na uruchomienie programów akredytacyjnych i wpisy w rejestrze APN.
2. Do czasu ustanowienia rejestru APN obowiązują pilotaże według odrębnych decyzji Ministra Zdrowia.

Ustawa o Zaawansowanej Praktyce Pielęgniarskiej (APN) - projekt

Rozdział 1: Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady wykonywania zawodu pielęgniarki zaawansowanej praktyki (APN), w tym:

- definicję i zakres kompetencji APN,
- wymagania dotyczące wykształcenia i doświadczenia zawodowego,
- procedurę uzyskiwania uprawnień,
- zakres samodzielności zawodowej,
- zasady nadzoru i odpowiedzialności zawodowej.

Rozdział 2: Definicja i zakres kompetencji

Art. 2. Pielęgniarka zaawansowanej praktyki (APN) to pielęgniarka posiadająca:

1. tytuł magistra pielęgniarstwa lub równoważny i specjalizację
2. ukończone specjalistyczne szkolenie w zakresie zaawansowanej praktyki pielęgniarstwa,
3. co najmniej 5-letnie doświadczenie zawodowe w opiece klinicznej.

Art. 3. APN jest uprawniona do:

1. samodzielnego diagnozowania i leczenia w określonym zakresie,
2. przepisywania leków zgodnie z listą zatwierdzoną przez Ministra Zdrowia,
3. kierowania pacjentów na badania diagnostyczne i konsultacje specjalistyczne,
4. prowadzenia edukacji zdrowotnej i profilaktyki,
5. uczestniczenia w procesie kształcenia i nadzoru nad personelem pielęgniarstwu.

Rozdział 3: Uzyskiwanie uprawnień

Art. 4. Aby uzyskać uprawnienia APN, pielęgniarka musi:

1. ukończyć akredytowany program szkoleniowy w zakresie zaawansowanej praktyki pielęgniarskiej,
2. zdać egzamin państwowy potwierdzający kwalifikacje,
3. uzyskać wpis do rejestru APN prowadzonego przez właściwy organ regulacyjny.

Rozdział 4: Zakres samodzielności zawodowej

Art. 5. APN wykonuje swoje obowiązki zawodowe samodzielnie, w ramach określonych kompetencji, z zachowaniem zasad etyki zawodowej i obowiązujących przepisów prawa.

Art. 6. W przypadku sytuacji przekraczających kompetencje APN, jest ona zobowiązana do konsultacji z lekarzem lub innym odpowiednim specjalistą.

Rozdział 5: Nadzór i odpowiedzialność zawodowa

Art. 7. Organem nadzorującym wykonywanie zawodu APN jest [właściwy organ regulacyjny], który:

1. prowadzi rejestr APN,
2. nadzoruje przestrzeganie standardów praktyki zawodowej,
3. rozpatruje skargi i prowadzi postępowania dyscyplinarne.

Art. 8. APN ponosi odpowiedzialność zawodową za swoje działania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Rozdział 6: Przepisy końcowe

Art. 9. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie:

Projekt ustawy ma na celu formalne uregulowanie zawodu pielęgniarki zaawansowanej praktyki w Polsce, wzorując się na sprawdzonych rozwiązaniach z innych krajów:

- **Wielka Brytania** - Funkcjonują tu **Nurse Practitioners i Advanced Clinical Practitioners**, którzy pełnią autonomiczne funkcje kliniczne. Mogą **przepisywać leki, prowadzić rozpoznania**, a także **kierować leczeniem** — zwłaszcza w podstawowej opiece zdrowotnej (NHS). - -

Kanada Nurse Practitioners (NP) są uregulowane prawnie w każdym z prowincjonalnych systemów ochrony zdrowia. Posiadają szerokie kompetencje: samodzielna diagnoza, leczenie, ordynacja leków, skierowania, opieka nad pacjentem od rozpoznania po follow-up. Szczególnie ważna rola APN występuje na obszarach wiejskich i północnych, gdzie ich obecność jest kluczowa dla zapewnienia dostępu do opieki medycznej. -

Finlandia: Wprowadzenie ograniczonego prawa do przepisywania leków przez pielęgniarki po ukończeniu specjalistycznego szkolenia.

Stany Zjednoczone: W wielu stanach pielęgniarki zaawansowanej praktyki mają pełne uprawnienia do samodzielnego wykonywania zawodu, w tym przepisywania leków i diagnozowania.

Uregulowanie zawodu APN w Polsce przyczyni się do zwiększenia dostępności świadczeń zdrowotnych, poprawy jakości opieki oraz lepszego wykorzystania kompetencji pielęgniarek w systemie ochrony zdrowia.

Zespół Inicjatywy na rzecz Ustawowej Regulacji Zaawansowanej Praktyki Pielęgniarskiej

